

КЛАСИФІКАЦІЯ ЗАГОЛОВКІВ ХУДОЖНІХ ТВОРІВ БРИТАНСЬКИХ ПИСЬМЕННИКІВ ХVІІІ–ХХІ СТОЛІТТЯ

Останнім часом значно зріс інтерес до вивчення компресованих форм мовлення, таких як реферат, анотація чи заголовок. Зокрема, заголовок привертає серйозну увагу дослідників, оскільки несе суттєве смислове навантаження [3, с. 65]. Ураховуючи надзвичайну важливість заголовків, їх текстоформувальну функцію, науковці називають їх рамковим знаком, темою тексту, предикатом, сильною позицією, смисловою домінантою, іменем, вихідною номінацією, аббревіатурою тексту тощо.

Назва художнього твору зумовлює характер його змісту, передає авторську оцінку описуваних подій чи героїв, визначає тему, проблематику твору, закладає основу формування ідейного напрямку художнього твору, відтворює емоційну насиченість та модальність проєкції, в окремих випадках містить поза текстову інформацію [1, с. 74]. За словами Ю. О. Карпенка, назва твору акумулює в собі художній задум, ідейний зміст твору, становить його візитну картку.

Заголовок твору є його власним іменем, адже відношення між назвою і твором такі ж самі, як і відношення між власним іменем та особою, яка його носить, або ж між топонімом і географічним об'єктом. Саме ця особливість заголовків творів дає можливість сполучити їх з іншими розрядами власних назв і дозволяє перенести на назви творів результати і методи загальної ономастики.

Структурна класифікація заголовків ґрунтується на кількості компонентів, які є складниками власної назви [4, с. 225]. Відповідно, серед досліджуваного матеріалу можна виділити такі структурні типи заголовків:

1. Прості (однокомпонентні);
2. Складені (дво- три- і чотирикомпонентні) – словосполучення та речення, які становлять більшість серед аналізованих одиниць.

Наше дослідження показує, що однокомпонентні найменування найчастіше представлені такими моделями:

а) **Одиничний бібліонім, що містить ім'я головного героя:** «Emma» (J. Austen), «Amelia» (H. Fielding), «Ellinor» (M. A. Hanway).

б) **Одиничний бібліонім, що містить аббревіатурні утворення, у яких закодована інформація про місце подій, особу головного героя, тощо.** Маємо на увазі трилогію «U.S.A.» Джона Пасоса, яка відноситься до найкращих британських творів ХХ століття.

в) **Одиничний бібліонім, що містить цифрові показники.** Серед проаналізованих нами прикладів заголовків британських авторів ХVІІІ–ХХІ століть ми знайшли лише 2 подібних приклади: роман «1984»

відомого британського письменника ХХ століття Дж. Оруелла та роман «1753 – The History of Sir Charles Grandison» С. Річардсона (XVIII століття).

г) **Одиничний бібліонім, що позначає соціальну, професійну, національну приналежність головного героя:** «TheItalian» (A. Radcliffe), «TheMessiah» (M. Collyer), «TheProfessor» (Ch. Bronte).

д) **Одиничний бібліонім, що містить абстрактний іменник або конкретний іменник із відтінком абстрактності:** «TheLottery» (H. Fielding), «Persuasion»(J. Austen), «Intensions» (O. Wilde), «Moonstone» (W. Collins), «TheBell» (I. Murdoch).

е) **Одиничний бібліонім, виражений іншими частинами мови:** «Pure» (A. Miller) та «WE» (J. G. H. Dickinson).

Наведені приклади яскраво демонструють, що на сучасному етапі розвитку англійської мови у багатьох заголовках простежуємо зміни їхнього семантичного обсягу: розширення семантичного наповнення слів та звуження їх уживання у прямих значеннях, що призводить до нашарування переносних значень (метафоризації семантики відносних та присвійних прикметників, займенників) і, як наслідок, – набуття такими лексемами якісного оцінного значення.

Отже, заголовок направляє читача до того, що буде викладено у творі. З іншого боку, однокомпонентні заголовки, через обмеженість своєї семантики, досить часто змушують читача час від часу повертатися до назви, намагаючись при цьому збагнути, як вона співвідноситься зі змістом твору. Заголовок долучає свої нюанси в розуміння дійства, наповнює своїми асоціаціями твір і в свою чергу поповнюється сам новим значенням і смислом.

Список використаних джерел:

1. Блинова І. А. Заголовок англomовного художнього тексту як індивідуально-авторський концепт / І. А. Блинова // Науковий вісник Волин. нац. ун-ту ім. ЛесіУкраїнки. – Сер. : Філол. науки. – 2008. – № 5. – С. 74–79.
2. Карпенко Ю. О. Назва твору як об'єкт ономастики / Ю. О. Карпенко // Повідомлення української ономастичної комісії. – К., 1975. – Вип. 13.
3. Москвин В. П. Художественный стиль как система / В. П. Москвин // Филологические науки. – 2006. – № 2. – С. 65–73.
4. Торчинський М. М. Аналіз власних назв як специфічних мовних одиниць / М. М. Торчинський // Актуальні проблеми філології та перекладознавства : зб. наук. пр. – Хмельницький : ХНУ, 2007. – С. 223 – 226.